

ייצור מלוא צריכת חלבון החלב בישראל – שינוי במדיניות ומשמעותו

מתוך ידיעון המועצה לענף החלב 24.5.90

אם ברצוננו להגיע למצב שיצרן הקטן יזכה למכסה והיא תישאר כמכסתו עד שיתארגן בהתאם וייצר את כולה, חובתנו לשנות את צו החלב ולהתאימו למדיניות המועצה. בימים אלה אנו עוסקים בשאלה זו וכן באיסוף מידע ואימותו בכל האגודות, שלהן רפתות קטנות. מהלך מהסוג הזה לא נעשה עד היום בענף החלב של ישראל ולכן מחובתנו לדאוג, שהוא יהיה מהלך מוצלח ושלא ישאיר ספקות לגבי אמינות הממצאים והחלטות הפרטניות שיתקבלו.

להלן הטבלה החדשה למחיר החלב החריג:

- Ⓐ רבעון ראשון ללא שינויים.
- Ⓑ חלב "חריג" ברבעון השני: אפריל-יוני יקבל תמורה של 40% מחיר גם בעבור חריגות שמעבר ל-8% (במקום 25% מחיר).
- Ⓒ חלב "חריג" בקיץ (יולי-דצמבר) יקבל תמורה של 75% ממחיר המטרה (במקום 65%).
- Ⓓ חלב "חריג" בקיץ מעבר לחריגה של 8% (בחישוב רבעוני) יקבל תמורה של 60% ממחיר המטרה (במקום 45%).
- Ⓔ חלב "חריג" מעבר ל-8% חריגה (בחישוב רבעוני) הן בחורף והן בקיץ אינו מתקזז עם אי-ביצוע, אשר עשוי להיות ברבעונים הבאים, למעט ליצרנים אשר סך החריגה השנתית שלהם אינה עוברת את ה-4%.
- מחירים חדשים אלה הביאו רבים מהחקלאים להחלטה, לא למכור חולבות בתקופה זו ולייצר יותר חלב מיותר פרות עד סוף שנת המכסות.
- פועל יוצא ממהלך זה הוא עלית מחיר המבכירות בשווקי הבקר החי. עובדה זו מצטרפת למציאות של עלית מחיר הבשר החי בארץ הנמשכת כבר ארבעה חודשים. כאשר גדלה התמורה לרפת מהבשר שהיא מייצרת, מופחתת במקביל התמורה שהמשק מקבל מהחלב ולכאורה קטן עומק הסיבסוד של הענף. מעגל זה על תנודותיו אינו מומלץ ואנו מקווים שהמערכת תחזור לאיזון בהקדם.

סיכומי שלושת החודשים הראשונים של השנה מורים על שתי מגמות, האחת הקטנת הקף החריגה בייצור החלב במשקים והשנייה, הגדלה במשהו (כ-2%) בהקף הצריכה. מגמות אלה, המצטלבות עם ההחלטה של משרד החקלאות לעבור לתכנון לאומי של ייצור החלב על בסיס חלבון במקום שומן, האיצו בנו לפעול מידית להגדלת הקף ייצור החלב ברפתות.

הערכות המועצה המתבססות על נתוני הרבעון הראשון של השנה קובעות, כי צריכת החלב על בסיס שומן ב-1990 תהיה כ-805 מיליון ליטר, בעוד שהצריכה על בסיס נוזלים (חלבון) תגיע ל-880-870 מיליון ליטר ואולי אף ליותר. לו היינו נוהגים כבעבר, צריכים היינו להגדיל את ייבוא אבקת החלב. אך כיוון שמשרד החקלאות קיבל החלטה על שינוי בסיס התכנון, מחובתנו לעשות כל מאמץ לייצר את מלוא צריכת החלבון בארצנו.

לשם כך נתכנסו נציגי החקלאים, תנובה ומועצת החלב והחליטו כי יש לצאת מידית עם טבלת מחיר חלב חריג חדשה שתעודד ייצור חלב בקיץ. נתוני השטח אינם פשוטים ולהערכתנו, גם אם ייעשה מאמץ להגדיל את הקף הייצור, נצטרך לייבא 1,000-2,000 טון אבקת חלב בקיץ זה.

מהלך זה הוא מהלך פותח ליישום ההחלטה על הגדלת הקף הייצור במסגרת התכנון מ-840 ך' 870 ליטר בשנת 1990. הרבה שעות דיונים הושקעו עד שהגיעו לסיכום בין היצרנים ומשרד החקלאות על הקף הגדלת המכסות ועל חלוקתן בין המגזרים. כיום, כאשר ישנן החלטות, חובה עלינו לגשת לביצוען והדבר אינו פשוט כלל ועיקר. החלטת משרד החקלאות מדברת על תוספת מכסות שתופנה בעיקרה למשק הקטן – המשפחתי והשיתופי כאחד. בעוד שבמשק השיתופי ניתן ליישב את הדברים בקלות, הרי במשק המשפחתי מחייבת ההחלטה היערכות מתאימה.